

10-22/2/1985

BM Titkárság

2

BELÜGYI KÖZLÖNY

A BELÜGYMINISZTERIUM

HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

S z á m	T á r g y	Oldal
	A gépjárműadóról szóló 1/1981. (I. 19.) PM számú, valamint az ezt módosító és kiegészítő rendeletek egységes szerkezetbe foglalt szövege	49
2/1985. (BK 3.) BM	Belügyminiszteri parancs HK 25/1985 A magyar—csehszlovák Határügyi Főmegbízott helyettesének és a magyar—jugoszláv helyi vegyesbizottságok tagjainak kinevezéséről, illetve felmentéséről	56
31 503/1985. Bp. Fővárosi Tanács VB Tervgazd. és Munkaügyi Főosztály	Intézkedés A nyugdíjasok éves foglalkoztatási keretének 1985. évi felemeléséről	57
428; 435; 443. (BH 1984. évi 11. sz.)	Jogesetek	58

A gépjárműadóról szóló 1/1981. (I. 19.) PM számú, valamint az ezt módosító és kiegészítő rendeletek egységes szerkezetbe foglalt szövege

[Az 1981. (I. 19.) PM számú rendelet (a továbbiakban: Vhr.), valamint az ezt módosító és kiegészítő 49/1981. (X. 31.) PM számú (Vr/1.), a 26/1982. (VI. 9.) PM számú (Vr/2.), a 91/1982. (XII. 15.) PM számú (Vr/3.), a 20/1984. (V. 27.) PM számú (Vr/4.) és a 67/1984. (XII. 29.) PM számú (Vr/5.) rendeletek hatályos szövege.]

Az 1/1966. (I. 12.) Korm. számú rendelet 1. §-ában kapott felhatalmazás alapján — a belügyminiszterrel, valamint a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben — a következőket rendelem:

Adókötelezettség

1. §

(1) A gépjárművek és ezek pótkocsijai gépjárműadó alá esnek.

(2) E rendelet alkalmazásában gépjármű az olyan jármű, amelyet beépített erőgép hajt, használata közben utat vesz igénybe, és amelyet rend-

számítáblával vagy azonosítási táblával, egyéb hatósági jelzéssel (a továbbiakban: rendszám), illetőleg forgalmi engedéllyel vagy igazolólappal (a továbbiakban: forgalmi engedély) láttak el. Pótkocsi a felsorolt járművekkel vontatott, gumiabronccsal ellátott utánfutó (teher-, konyha-, lakó-, műhely-, szervizkocsi stb.).

(3) Vitás esetben azt a kérdést, hogy e rendelet alkalmazása szempontjából valamely járművet gépjárműnek kell-e tekinteni — a közúti közlekedés szabályairól szóló rendelkezések figyelembevételével — a Pénzügyminisztérium dönti el.

Adómentesség

2. §

(1) Mentesek a gépjárműadó alól:

a) az 1501 cm³-nél kisebb lökettérfogatú benzin-(keverék) üzemű belföldi rendszámú személygépkocsik, a motorkerékpárok, a kismotorkerékpárok, a segédmotoros kerékpárok — az ideiglenes forgalmi engedéllyel üzemben tartottak kivételével —;

b) a bármely motorkerékpár által — a közúti közlekedés szabályairól szóló rendelkezések szerint — vontatható egytengelyes pótkocsi (utánfutók);

c) az állami költségvetési szervek által üzem-bentartott gépjárművek, pótkocsik;

d)¹ a vállalati gazdálkodó szervezetek [23/1979. (VI. 28.) MT számú rendelet 5. § (1) bekezdés], az agráripári egyesülések, valamint — a 35/1978. (XII. 22.) PM számú rendelet 1. §-ának a)—c) pontjaiban meghatározott szervezetek kivételével — a bankok és pénzüzetek;

e)¹ Hatályát veszttette (Vr/1. 1. §-a);

f) az azonosítási táblával ellátott olyan mező-gazdasági munkagépek, amelyek közúton önerő-ből óránként 25 km sebességnél gyorsabban ha-ladni nem tudnak;

g)¹ a társadalmi szervezetek gépjárművei, pót-kocsijai;

h) a Magyar Népköztársaság területén diplomá-ciai vagy egyéb mentességet és kiváltságot élvező képviseltek, szervezetek és személyek gépjármű-vei.

(2) Az (1) bekezdés h) pontja szerint mentesség-ben részesülők körét nemzetközi szerződés, illető-leg viszonsóság figyelembevételével a pénzügy-miniszter a külügyminiszterrel egyetértésben ál-pítja meg.

(3) A külföldi államok nem Magyarországon működő diplomáciai képviselteknek vezetői, tag-jai és ezek családtagjai használatára szolgáló sze-mélyszállító gépjárművet a 3. § (1) bekezdésében meghatározott adómentesség illeti meg.

3. §

(1) Mentés a gépjárműadó alól naptári évenként 60 napig (adómentes időszak) a külföldi rendszá-mú személyszállító gépjármű, a 9. § (1) bekezdé-sében megjelöltek kivételével.

(2) Az adómentes időszak az országba közúti forgalomba érkezett személyszállító gépjármű esetében a határ átlépésének napjával, nem köz-úti forgalomban érkezett gépjármű esetében pedig a behozatali előjegyzési, illetve a belföldi forga-lom számára történt vámkezelés (belföldiesítés) napjával kezdődik. Minden megkezdett nap egy napnak számít.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott mentes-ség csak azt a személyszállító gépjárművet illeti meg, amely a vámjogszabály rendelkezéseinek megfelelően került az ország területére.

(4) A külföldi rendszámú személyszállító gép-jármű által vont pótkocsit (utánfutót) az (1) bekez-

désben biztosított adómentesség ugyancsak meg-illeti.

A gépjárműadó alanya

4. §

(1) A gépjárműadót a (2)—(4) bekezdésben foglalt kivételekkel az egész naptári évre az kö-teles megfizetni, aki az év első napján üzemben-tartóként szerepel a forgalmi engedélyben, az év-közben használatba vett új vagy újonnan forga-lomba helyezett gépjármű után pedig az, akit ez alkalommal a forgalmi engedélyben üzembenar-tóként megjelöltek — a 11. § (1) bekezdésében foglaltak megfelelő alkalmazásával.

(2) Ha a használt gépjárművek forgalmazására feljogosított szervek közreműködésével létrejött szerződés alapján az üzembenartó személyében változás áll be, az ezt követő időszakra az új üzembenartó köteles az adót megfizetni.

(3) Az ideiglenes forgalmi engedéllyel ellátott gépjármű után az adót az köteles megfizetni, akit az ideiglenes forgalmi engedélyben üzembenar-tóként megjelöltek. Több üzembenartó esetén az az adóalany, aki elsőként szerepel a forgalmi en-gedélyben. A társakat egyetemleges fizetési köte-lezettség terheli.

(4) Külföldi rendszámú gépjármű után az adót az üzembenartó köteles megfizetni. E rendelke-zés alkalmazása szempontjából üzembenartó az a személy, akinek nevére a forgalmi engedélyt kiállították, illetve az, aki a gépjárművet belföl-dön használja. Ha a forgalmi engedély jogi sze-mély nevére szól, az adófizetésre az köteles, aki-nek a neve a forgalmi engedélyben a jogi sze-mély mellett fel van tüntetve.

A gépjárműadó alapja

5. §

(1) A gépjárműadó alapja:

a) belföldi rendszámú személygépkocsinál a gépjármű lökettérfogata; lökettérfogaton a gép-jármű műszaki megvizsgálása alkalmával kiszá-mított lökettérfogatot (hengerűrtartalmat) kell érteni;

b) belföldi rendszámú autóbussznál, tehergépko-csinál, az a) pont alá nem tartozó minden egyéb gépjárműnél és a belföldi rendszámú pótkocsinál (utánfutónál) az üzemképes állapotban mért ön-súly, amelyen azt a tisztasúlyt kell érteni, ame-lyet a gépjármű műszaki megvizsgálása alkalmá-val a hatóság a forgalmi engedélyben feltüntet;

c) ideiglenes forgalmi engedéllyel üzembenar-tott gépjárműnél a használati idő;

d) külföldi rendszámmal ellátott személyszál-lító gépjárműnél és ennek pótkocsijánál a tartóz-

¹ A Vhr. 2. §-a (1) bekezdésének d) és g) pontja a Vr/1. 1. §-ával megállapított szöveg, amely az eredeti szöveg helyébe lépett és egyidejűleg az e) pontja hatá-lyát veszttette.

kodási idő, tehergépjárműnél és ennek pótkocsijánál ezek önsúlya, raksúlya és a megtett út.

(2) A gépjárműadó alapjának megállapításánál a lökettérfogat minden megkezdett cm³-ét, a súly minden megkezdett kilogrammját, illetőleg tonnáját, valamint a megtett út minden megkezdett kilométerét egészsként kell figyelembe venni.

A gépjárműadó tételei

6. §

(1)² A belföldi rendszámú gépjárművek adótételei — ha az üzembentartó magánszemély, gazdasági munkaközösség, polgári jogi társaság, vagy társasági adó alá eső szakcsoport — a következők:

a) benzin (keverék) üzemű személygépkocsi után évenként:

1501—2000 cm ³ lökettérfogatig	2 880 Ft,
2001—3000 cm ³ lökettérfogatig	4 080 Ft,
3001—4000 cm ³ lökettérfogatig	7 020 Ft,
4000 cm ³ lökettérfogaton felül	10 080 Ft;

b) dízel-, gázüzemű személygépkocsi után évenként:

1500 cm ³ lökettérfogatig	6 480 Ft,
1501—2000 cm ³ lökettérfogatig	9 360 Ft,
2001—3000 cm ³ lökettérfogatig	14 040 Ft,
3001—4000 cm ³ lökettérfogatig	18 120 Ft,
4000 cm ³ lökettérfogaton felül	22 080 Ft;

c) dízelüzemű autóbusz és tehergépkocsi, valamint — a személygépkocsi kivételével — minden egyéb dízelüzemű gépjármű után évenként

500 kg önsúlyig	4 200 Ft,
501—1000 kg önsúlyig	5 400 Ft,
1001—2000 kg önsúlyig	7 680 Ft,
2001—3000 kg önsúlyig	10 560 Ft,
3001—4000 kg önsúlyig	14 820 Ft,
4001—5000 kg önsúlyig	17 640 Ft,
5001—6000 kg önsúlyig	21 480 Ft,
6000 kg önsúlyon felül	25 440 Ft;

d) Az a)–c) pont alá nem eső minden egyéb adóköteles gépjármű és pótkocsi (utánfutó) után az adótétel a (2) bekezdés b)–c) pontjában meghatározott adótétel nyolcszoros, illetőleg a (2) bekezdés d)–e) pontjában szereplő adótétel háromszoros összege.

² A Vhr. 6. §-ának (1) bekezdése a Vr./5. 1. §-ával megállapított szöveg, amely a Vr./1. 2. §-ával, valamint a Vr./2. és Vr./3. 1. §-ával módosított és kiegészített szöveg helyébe lépett.

(2)³ A belföldi rendszámú gépjárművek adótételei — ha az üzembentartó nem magánszemély vagy nem az (1) bekezdésben meghatározott társaság — a következők:

a) személygépkocsi után évenként

1500 cm ³ lökettérfogatig (csak dízel- és gázüzeműnél)	280 Ft,
1501—2000 cm ³ lökettérfogatig	600 Ft,
2001—3000 cm ³ lökettérfogatig	1 000 Ft,
3001—4000 cm ³ lökettérfogatig	1 200 Ft,
4000 cm ³ lökettérfogaton felül	1 800 Ft;

b) autóbusz, tehergépkocsi és az 5. § (1) bekezdésének a) pontjában nem említett minden egyéb gépjármű után évenként

500 kg önsúlyig	120 Ft,
501—1000 kg önsúlyig	280 Ft,
1001—2000 kg önsúlyig	600 Ft,
2001—3000 kg önsúlyig	1 000 Ft,
3001—4000 kg önsúlyig	1 440 Ft,
4001—5000 kg önsúlyig	1 800 Ft,
5001—6000 kg önsúlyig	2 280 Ft,
6000 kg önsúlyon felül	2 800 Ft;

c) pótkocsi (utánfutó) után évenként

500 kg önsúlyig	120 Ft,
501—2000 kg önsúlyig	280 Ft,
2000 kg önsúlyon felül	480 Ft;

d) a hat hónapig érvényes ideiglenes forgalmi engedéllyel üzembentartott gépjármű után, az „E” betűjelű rendszámúak kivételével — nemére és nagyságára tekintet nélkül — 600 Ft;

e) a három napig érvényes ideiglenes forgalmi engedéllyel (egy alkalomra szóló forgalmi engedély) üzembentartott gépjármű után a gépjármű nemére és nagyságára tekintet nélkül 30 Ft.

(3) Amennyiben a gépjárművet gázüzemelésre is alkalmassá tették, azt e rendelet alkalmazásában gázüzeműnek kell tekinteni.

7. §

(1) A külföldi rendszámú személyszállító gépjárművet — ha ez az ország területén 60 napnál hosszabb ideig tartózkodik — a határ átlépésétől számított 60 napot meghaladó időtartam minden megkezdett napjára az alábbi tételekkel számított gépjárműadó terheli:

a) személygépkocsi és autóbusz után 20 Ft,

³ A Vhr. 6. §-a (2) bekezdésének bevezető szövege a Vr./1. 2. §-ával megállapított szöveg, amely az eredeti szöveg helyébe lépett.

b) az a) pont alatti pótkocsija (utánfutója, lakókocsija) után 10 Ft.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásában a külföldi rendszámú gépjármű különleges rendeltetésű vontatványait (beépített háló- és konyhaberendezésű ún. remorque, carvanne és roulette kocsikat) pótkocsinak (utánfutónak) kell tekinteni.

8. §

(1)⁴ Külföldi rendszámú tehergépjármű és pótkocsija után rakott állapotban az ön- és raksúlyának, üres állapotban a gépjármű és pótkocsija önsúlyának minden megkezdett tonnája után kilométerenként 30 fillér gépjárműadót kell fizetni.

(2) A megtett útvonal hosszát az ország elhagyása alkalmával a kiléptető határvámhivatal állapítja meg. A távolság megállapításánál a gépjármű távolságmérő készüléke, ennek megbízhatatlansága esetén a menetlevélben vagy az ehhez hasonló rendeltetésű iratban feltüntetett útvonal szolgál alapul. Ha megbízható adat ezekből az iratokból sem áll rendelkezésre, a megtett távolságot vélelmezni kell oly módon, hogy naponta legalább 100 km megtett út alapulvételeivel átalányszerűen kell az adó összegét megállapítani.

(3) Ha a gépjármű igazoltan hivatásszerű gépjávitó műhelyben tölt időt el, ezt az időt adómentesnek kell tekinteni.

9. §

(1) Szomszédos államban nyilvántartott olyan gépjármű esetében, amelynek tulajdonosa a határsáv forgalomban történő határátlépésre jogosító igazolvánnyal rendelkezik — a 7—8. §-ban foglaltaktól eltérően — a gépjárműadó

a) személygépkocsi után

8 napra	60 Ft,
1 hónapra	160 Ft,
3 hónapra	450 Ft,
1 évre	1 800 Ft;

b)⁵ autóbusz után

8 napra	150 Ft,
1 hónapra	300 Ft,
3 hónapra	750 Ft,
1 évre	3 000 Ft.

⁴ A Vhr. 8. §-ának (1) bekezdése a Vr./4. 1. §-ával megállapított szöveg, amely az eredeti szöveg helyébe lépett.

c)⁵ tehergépkocsi és pótkocsi után

8 napra	220 Ft,
1 hónapra	450 Ft,
3 hónapra	1 130 Ft,
1 évre	4 500 Ft.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés csak azokra a külföldi határsávban lakókra alkalmazható, akiknek gépjárműve a határszéli (birtokos) úti igazolványba be van jegyezve.

10. §

(1) A Pénzügyminisztérium a 6—9. §-okban meghatározott adótételek helyett egyes esetekben eltérő adótételt állapíthat meg, illetve adómentességet engedélyezhet. Államokkal szemben a viszonyosság elvét lehet alkalmazni.

(2) A 15. § (1) bekezdésének a) pontjában megjelölt adóhatóság kérelem alapján, meghatározott időtartamra — legfeljebb a 6. § (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott mértékig — mérsékelheti a személyszállító gépjármű adótételét, ha

a) a gépjármű használatára az üzembentartónak egészségi állapota miatt — helyváltoztatás céljából — van szüksége;

b) az üzembentartóval együttélő házas társának, illetőleg vele együttélő eltartott gyermekének egészségi állapota miatt helyváltoztatásukhoz tömegközlekedési eszközök használata kizárt.

(3) A (2) bekezdés alkalmazásával kapcsolatban az egészségi állapotot az állandó lakóhely szerint illetékes körzeti orvos által kiállított bizonyítvánnyal kell igazolni.

(4)⁶ A 6. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott adótétel 2400 forinttal csökkentett összegét fizetik azok az üzembentartók, akik ugyanazon gépjármű után a 4/1980. (II. 6.) MT számú rendelet mellékletében megállapított tétel adó fizetésére kötelezettek, és a gépjármű hasznosításával kapcsolatos tevékenységük jövedelme (nyeresége) részben vagy egészben nem esik az általános jövedelemadóról, a szellemi tevékenységet folytatók jövedelemadójáról vagy a társasági adóról szóló jogszabályok hatálya alá.

⁵ A Vhr. 9. §-a (1) bekezdésének b) pontja a Vr./4. 3. §-ával módosított és a c) pontja a Vr./4. 2. §-ával megállapított szöveg, amellyel az eredeti szöveg kiegészült, illetőleg módosult.

⁶ A Vhr. 10. §-át új (4) bekezdéssel a Vr./2. 2. §-a egészítette ki.

Az adókötelezettség kezdete

11. §

(1) Az adókötelezettség a forgalmi engedély kiadását, illetőleg a gépjármű vagy az üzembentartó adómentességének megszűnését követő hó 1. napján kezdődik. Csonka év esetében az évi adótételnek az adókötelezettség kezdetétől az év végéig, illetőleg az adókötelezettség megszűnéséig számított hónapokra eső időarányos részét kell megfizetni.

(2) Ha a forgalomból kivont gépjárművet újra forgalomba helyezik, az adót az újabb forgalomba helyezést követő hó 1. napjától kezdve kell megfizetni, amennyiben a 12. § (4) bekezdésében foglaltakból más nem következik.

(3) Ideiglenes forgalmi engedéllyel üzembe helyezett gépjárműveknél az adókötelezettség az ideiglenes engedély kiadásának napján kezdődik. Az adót az ideiglenes forgalmi engedély használatba vétele előtt, de legkésőbb a forgalmi engedély átvételének napján az ideiglenes rendszám-tábla díjával egyidejűleg kell megfizetni.

(4) Külföldről bejött külföldi rendszámú személyszállító gépjárműveknél az adókötelezettség az adómentes 60 nap [3. § (1) bek.] elteltét követő nappal, tehergépjárműveknél az országba lépés napjával kezdődik.

Az adókötelezettség megszűnése

12. §

(1) Az adókötelezettség annak a hónapnak utolsó napjával szűnik meg, amelyben

- a) a forgalmi engedélyt és a rendszámot bármilyen okból visszavonták;
- b) a gépjármű vagy az üzembentartó adómentessége bekövetkezett.

(2) Az adókötelezettséget a gépjárműnek a forgalomból kivonása, használhatatlanná válása vagy az üzembentartó halála önmagában nem szünteti meg. Az adókötelezettség megszüntetéséhez a forgalmi engedélynek és a rendszámnak az illetékes hatósághoz beszolgáltatása, illetőleg azoknak a hatóság által visszavonása **szükséges**.

(3) Az üzembentartó halála és a forgalmi engedély beszolgáltatása napja között esedékessé váló gépjárműadó-tartozásért az elhalt üzembentartó örökösei és a gépjármű tulajdonosa egyetemlegesen felelősek.

(4) Ha az üzembentartó magánszemély gépjárművének használaton kívül helyezését maga kezdeményezi, a gépjárműadó-fizetési kötelezettség alól csak abban az esetben mentesül, ha — az (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételek mellett

— a használaton kívüli állapot megszakítás nélküli időtartama a 180 napot meghaladja. E feltételek fennállását a gépjármű újabb forgalomba helyezésével kapcsolatban — utólag — felül kell vizsgálni, és az esetleg járó gépjárműadót viszámenőleg is meg kell fizetni.

(5) Szünetel a használt gépjárműadó-kötelezettség arra az időre, amíg a gépjármű — igazoltan — a használt gépjárművek forgalmazására feljogosított szervek birtokában van és a közúti forgalomban nem vesz részt. Az adókötelezettség szünetelésének kezdő időpontja az előfeltételek beálltát követő hónap első napja, megszűnésének időpontja pedig annak a hónapnak az utolsó napja, amelyben bármelyik előfeltétel megszűnik.

13. §

(1) Az ideiglenes forgalmi engedéllyel üzembe helyezett gépjárműveknél az adókötelezettség az ideiglenes forgalmi engedély lejártá, illetőleg visszaadása napján szűnik meg.

(2) Az ideiglenes forgalmi engedélynek a lejárt előtti visszaadása címén adóvisszatérítés nem igényelhető.

14. §

(1) A külföldről bejött, külföldi rendszámú és a behozatali előjegyzésben vámkezelt gépjárművek adókötelezettsége azon a napon szűnik meg, amely napon a gépjármű az ország területét elhagyta, vagy azt vámzár alá helyezték, illetve belföldi forgalom számára vámkezelték és belföldi rendszám-táblával látták el, végül amelyik naptól kezdődően a gépjármű a forgalom számára használhatatlanná vált, feltéve hogy ezt igazolják.

(2) Amennyiben a gépjárművet nem valamely vámhivatal raktárában, hanem más raktárban vagy magángarázsban helyezik vámzár alá, a zár alá vett gépjármű adókötelezettségének megszűnése csak akkor állapítható meg, ha vámzársértés nem történt.

(3) A forgalom számára használhatatlanná vált külföldi rendszámú gépjárművek adókötelezettsége használhatatlanságuk tartama alatt szünetel. Az ilyen gépjármű attól a naptól válik ismét adókötelessé, amelyen használható állapotba helyezik. A használhatatlanságot hatósági bizonyítvánnyal vagy a javítóüzem által kiállított okirattal kell bizonyítani.

(4) Külföldi rendszámú gépjármű belföldi rendszámmal és forgalmi engedéllyel csak akkor látható el, ha igazolják, hogy a gépjárműadót a belföldi forgalmi engedély kiállításáig megfizették.

A gépjárműadó megállapítása**15. §**

(1)⁷ A belföldi forgalmi rendszámú gépjármű adóját

a) a magánszemély állandó lakóhelye szerint, a 43/1971. (XII. 17.) Korm. számú rendelet 8. §-ában meghatározott munka- és alkotóközösség, a lakás-, üdülő- és garázsszövetkezetek székhelye szerint illetékes községi tanács végrehajtó bizottságának szakigazgatási szerve, illetőleg városi, fővárosi kerületi tanács végrehajtó bizottságának pénzügyi feladatot ellátó szakigazgatási szerve, megyei városban a kerületi hivatal (a továbbiakban együtt: tanácsi adóhatóság) állapítja meg a forgalmi engedély alapján;

b) amennyiben az üzemeltető a társasági adóról szóló 35/1978. (XII. 22.) PM számú rendelet 1. §-ának a)–c) pontjában meghatározott szervezet, a PM Ellenőrzési Főigazgatósága Budapesti Területi Adóelszámolási Irodájához köteles az üzemeltető befizetni és a Főigazgatóság Fővárosi Igazgatóságához az adóbevallásra vonatkozó szabályok szerint bevallani;

c) az a)–b) pontban nem említett üzemeltetőnél a PM Ellenőrzési Főigazgatóság — az üzemeltető székhelye — szerint illetékes területi szerve kezeli és ellenőrzi az adóbefizetést a pénzügyi ellenőrzés rendjére vonatkozó szabály szerint;

d) amennyiben az üzemeltető CK rendszámú gépjárművet tart üzemben, a budapesti V. kerületi Tanács V. B. pénzügyi feladatot ellátó szakigazgatási szerve (a továbbiakban: pénzügyi osztály) állapítja meg a forgalmi engedély alapján.

(2) Az (1) bekezdés a) és d) pontjában foglaltak végrehajtása érdekében az üzemeltető egy ízben, a forgalmi engedély kiadásától számított 30 napon belül köteles a tanácsi adóhatósághoz adóbevallást benyújtani az erre a célra szolgáló nyomtatványon. Ha a forgalmi engedélyben több személy van üzemeltetőként megjelölve, ezek a bevallás elmulasztásának következményeire egyetemlegesen felelősek.

(3) Az ideiglenes forgalmi engedéllyel üzembe helyezett gépjárművel kapcsolatos bevallást az ideiglenes forgalmi engedély kiadásának napján kell benyújtani.

(4) A gépjárműről újabb bevallást csak akkor kell adni, ha

a) az üzemeltető személyében változás áll be;

⁷ A Vhr. 15. §-ának (1) és 2) bekezdése a Vr./1. 3. §-ával megállapított szöveg, amely az eredeti szöveg helyébe lépett.

b) a gépjárművet átminősítik (pl. annak rendszáma megváltozik).

(5) Az új bevallást az üzemeltető személyében beálló változás esetében az új üzemeltető, továbbá a gépjármű átminősítéséről a már nyilvántartott üzemeltető — az új adatoknak a forgalmi engedélybe történő bejegyzésétől számított 30 napon belül — köteles adni.

(6) A gépjármű üzemeltetőjének személyében beálló változást — a változásnak a forgalmi engedélybe történő bejegyzésétől számított 30 napon belül — a korábbi üzemeltető is köteles bejelenteni a tanácsi adóhatósághoz a saját, valamint az üzemeltető nevének és állandó lakóhelyének közlésével. Ugyancsak 30 napon belül kell bejelenteni a lakóhely, illetőleg telephely változást, az adókötelezettség szünetelésének [12. § (5) bek.] kezdetét és megszűnését, valamint azt is, ha a gépjárművet az üzemeltető más gépjármű-kerület rendőrhatalóság illetékessége alá tartozó telepére helyezte át.

(7) A használatba vett új vagy újonnan forgalomba helyezett gépjárművel kapcsolatos bevallást az üzemeltető a forgalmi engedély kiadásának napját követő 30 napon belül köteles beadni.

(8) Bevallást nem kell adni a 2. § szerint adómentes gépjárművekről.

16. §

(1) A kivetett adóról, illetőleg az adókedvezményről és az esetleges bírság összegéről a tanácsi adóhatóság az üzemeltetőt határozat (adóív) útján értesíti.

(2) Ha átminősítés folytán az adólap változik, az adót annak megfelelően helyesbíteni kell.

17. §

(1) Vitás esetben a tényállás helyes megállapítása céljából az illetékes hatóságot kell megkeresni, amely a pénzügyi szervek hozzá intézett megkeresésére a szükséges adatot közli. Ezen kívül a hatóság adatot szolgáltat — a 2. §-ban foglaltak kivételével — minden gépjármű és pótkocsi üzemeltetőjének személyében, lakóhelyében (telephelyében) beállott változásról, illetőleg ilyen gépjármű átminősítéséről, forgalomba helyezéséről vagy forgalomból kivonásáról.

(2) Ha az üzemeltető a forgalmi engedély adatainak helyességét vitatja, amíg az adatközlés céljából megkeresett rendőrhatalóság válasza megérkezik, az adót a forgalmi engedély adatai alapján kell megállapítani. Az adatok változása esetében a rendőrhatalóság értesítésének kézhez vételét követően az adót megfelelően helyesbíteni kell.

(3) Az új, valamint a használt gépjárművek forgalmazására feljogosított szervek a közreműködésükkel létrejött olyan szerződésekről, amelyben résztvevő valamelyik fél a 15. § (1) bekezdésének a) pontjában említett üzembentartó, kötelesek 30 napon belül a felek állandó lakóhelye (telephelye) szerint illetékes tanácsi adóhatóságot külön-külön kiállított adatlappal értesíteni. Az adatlapon fel kell tüntetni az eladó és a vevő nevét, állandó lakóhelyét (telephelyét), a gépjármű forgalmi rendszámát, típusát, lökettérfogatát és önsúlyát, valamint a szerződés létrejöttének napját és azt, hogy a gépjármű benzin (keverék) vagy dízel- (gáz) üzemelésű.

18. §

(1) A külföldi rendszámú személyszállító gépjárműveknek a 7. §-ban meghatározott adóját a pénzügyi osztály kezeli és tartja nyilván. E gépjárművek adóját az adómentes időszak [3. § (1) bek.] elteltét követő minden hónap végén utólag a pénzügyi osztály adóbeszedési számlájára kell befizetni.

(2) Ha a külföldi rendszámú személyszállító gépjármű az adómentes időszak elteltét követő hónap végén az ország területét elhagyja, az adót az országhatár elhagyása alkalmával a kiléptető határvámhivatalnál kell megfizetni.

(3) Ha a kiléptető határvámhivatal megállapítja, hogy a gépjárműadó határidőben nem fizették meg, az adót beszedi.

(4) A külföldi rendszámú teherszállító gépjármű adóját a kiléptető határvámhivatalnál kell megfizetni.

(5) A határsáv forgalomban határátlépési igazolvánnyal ellátott külföldi rendszámú gépjármű után a 9. § (1) bekezdése szerint fizetendő adóátalányt az országba lépés alkalmával előre kell megfizetni. A határvámhivatal a befizetést igazolja. Ha a gépjármű rövidebb ideig tartózkodik az ország területén, mint amennyi időre az átalányt megfizették, a többletfizetés visszatérítésének nincs helye.

(6) A kiléptetés alkalmával a határvámhivatal ellenőrizni köteles, hogy a gépjármű mennyi ideig tartózkodott az ország területén. Ha a gépjármű hosszabb ideig tartózkodott az ország területén, mint amennyi időre az átalányt megfizették, a határvámhivatal a különbözetet beszedi.

Jogkövetkezmények

19. §

(1) Amennyiben a tanácsi adóhatóság által nyilvántartott gépjárműről a bevallásra kötelezett bevallását késedelmesen adja be, vagy be-

adását elmulasztja, terhére bírságként kell megállapítani az éves gépjárműadó tétel

— 5⁰/₀-át, ha a bevallást nem a 15. §-ban meghatározott időben adta be;

— 20⁰/₀-át, ha bevallást felhívásra — az abban kitűzött határidő után —, de 30 napon belül adja be;

— 50⁰/₀-át, ha bevallási kötelezettségének felhívása ellenére 30 napon belül nem tesz eleget.

(2) A késedelem vétlenségének igazolása esetén a bírság megállapítását mellőzni kell.

(3) A gépjárműadóra vonatkozó — az (1) bekezdésben nem említett — rendelkezések megsértése miatt az adócsalásra, a pénzügyi szabálysértésre, illetőleg a pénzügyi ellenőrzés rendjére vonatkozó szabályok szerint kell eljárni.

Jogorvoslat

20. §

(1) A gépjárműadóval és bírsággal kapcsolatos határozat ellen az államigazgatási eljárás általános szabályai szerint fellebbezéssel lehet élni.

(2) Külföldi rendszámú gépjármű adójával kapcsolatos fellebbezési eljárásban másodfokú szervnek a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottságának pénzügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szervét kell tekinteni.

Záró rendelkezések

21. §

(1) Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba; rendelkezéseit 1981. január 1. napjától kell alkalmazni. Egyidejűleg a 48/1972. (XII. 31.) PM számú, az 50/1976. (XII. 28.) PM számú és a 3/1966. (I. 12.) PM számú rendelet (a továbbiakban: Vhr.) hatályát veszti, de rendelkezéseit az 1981. január 1. napját megelőző időszakokra — a (2) bekezdésben meghatározott eltéréssel — továbbra is alkalmazni kell.

(2) A Vhr. 18. §-ában meghatározott üzembentartók terhére az esedékes gépjárműadó befizetésének elmulasztása miatt 1981. január 1. napja után a Vhr. 19. §-ában meghatározott bírságot megállapítani nem lehet. Ebből az adóból és a már megállapított bírságból a fenti időpontban mutatkozó hátralék vagy utóbb felderített adókötelezettség, illetőleg túlfizetés tekintetében a 38/1969. (XII. 29.) PM számú rendeletben foglaltakat kell alkalmazni. Az adópótlék számításánál az esedékesség időpontja 1981. január 1. napja.

(3) A Vhr. 12. §-a alapján engedélyezett adókedvezmények az 1981. január 1-től esedékes

gépjárműadó tekintetében hatályukat veszti, a Vhr. 12. §-a (2) bekezdésére alapított kedvezmények kivételével. Utóbbiakat a tanácsi adóhatóság hivatalból felülvizsgálja és érvényükről dönt, s erről az üzembentartót határozattal értesíti.

(4) Az adókötelezettség megszűnése esetében a többlet fizetés visszatérítése vagy jóváírása iránt — kérelemre — a többletet nyilvántartó tanácsi adóhatóság intézkedik.

(5) Nem kell adóbevallást adni arról a gépjárműről (pótkocsiról) amelyet a tanácsi adóhatóság az üzembentartó adóbefizetése alapján e rendelet kihirdetéséig nyilvántartásba vett.

(6) A belföldi rendszámtáblával ellátott és a 6. § (1) bekezdésének b) pontja alá eső (dízel-, gázüzemű) személygépkocsit 1981. január 1. napján üzembentartó magánszemély ezt a tényt a tanácsi adóhatóságnál — bevallási kötelezettségétől függetlenül — 1981. február 28. napjáig köteles bejelenteni.

(7) A vízijármű adóról szóló 15/1974. (V. 18.) PM számú rendelet 1981. január 1. napjától hatályát veszti.

Vr/1.

4. §

Ez a rendelet 1982. január 1. napján lép hatályba.

Vr/2.

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba; rendelkezéseit 1982. július hó 1. napjától kell alkalmazni.

(2) A dízelüzemű gépjárművek után 1982. július 1-től esedékes gépjárműadót az e jogszabállyal megállapított évi adótétel felével kell megfizetni.

(3) A belföldi rendszámú és a Vhr. 6. § (1) bekezdésének c) pontja alá eső dízelüzemű gépjárművet üzembentartó magánszemély erről a tényről a tanácsi adóhatóságnak — a bevallási kötelezettségtől függetlenül — 1982. július 30-ig köteles bejelentést tenni.

Vr/3.

2. §

Ez a rendelet 1983. január 1. napján lép hatályba.

Vr/4.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba; egyidejűleg a Vhr. 9. §-ának (1) bekezdés b)

pontjában a „tehergépkocsi és pótkocsi” kifejezés — a már megállapított átalányokat nem érintve — hatályát veszti. A 2. §-ban meghatározott adóösszegeket a rendelet hatályba lépésétől kezdődően fizetendő átalányoknál kell első ízben alkalmazni.

Vr/5.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba. Rendelkezéseit 1985. január 1. napjától kell alkalmazni.

Belügyminiszteri parancs

A Magyar Népköztársaság

belügyminiszterének

2/1985. (BK 3.) számú

parancsa

a magyar—csehszlovák Határügyi Főmegbízott helyettesének és a magyar—jugoszláv helyi vegyesbizottságok tagjainak kinevezéséről, illetve felmentéséről

A Minisztertanács kinevezési jogköréről szóló 1053/1977. (XII. 31.) számú határozata 36. pontjában kapott felhatalmazás alapján

k i n e v e z e m :

NOVÁKY BALÁZS hőr. alezredest (BM Határőrség Országos Parancsnokság) a magyar—csehszlovák államhatáron való együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról Prágában, 1976. évi november hó 19. napján aláírt egyezményben meghatározott határügyi főmegbízott helyettesének,

LENGYEL LÁSZLÓ hőr. őrnagyot (5. határőrkerület) a magyar—jugoszláv államhatáron a határrendszértések megelőzéséről és rendezéséről Budapesten, 1978. évi október hó 4. napján aláírt egyezményben meghatározott 3. számú helyi vegyesbizottság tagjának,

CSORBA SÁNDOR hőr. századost (6. határőrkerület) a magyar—jugoszláv államhatáron a határrendszértések megelőzéséről és rendezéséről Budapesten, 1978. évi október hó 4. napján aláírt egyezményben meghatározott 4. számú helyi vegyesbizottság tagjának.

Egyidejűleg felmentem:

BALOGH SÁNDOR ny. hőr. ezredes (BM Hárórség Országos Parancsnokság) a magyar—csehszlovák államhatáron való együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról Prágában, 1976. évi november hó 19. napján aláírt egyezményben meghatározott határügyi főmegbízott helyettesi tisztsége alól.

KISS ANDRÁS ny. hőr. alezredes (5. határőrkerület) a magyar—jugoszláv államhatáron a határrendszértések megelőzéséről és rendezéséről Budapesten, 1978. évi október hó 4. napján aláírt egyezményben meghatározott 3. számú helyi vegyesbizottsági tagsága alól,

Dr. SZABÓ K. JÁNOS hőr. alezredes (6. határkerület) a magyar—jugoszláv határon a határrendszértések megelőzéséről és rendelkezéseiről Budapesten, 1978. évi október hó 4. napján aláírt egyezményben meghatározott 4. számú helyi vegyesbizottsági tagsága alól.

Ez a parancs a kiadása napján lép hatályba. Egyidejűleg a 14/1978. (BK 6.) és a 15/1979. (BK 9.) számú belügyminiszteri parancs ennek megfelelően módosul.

Dr. Horváth István s. k.,
belügyminiszter

Intézkedés

**Budapest Főváros Tanácsa VB
Tervgazdasági és Munkaügyi Főosztályának
31 503/2/1985. számú**

intézkedése

**a nyugdíjasok éves foglalkoztatási keretének
1985. évi felméréséről**

A felügyeleti szervek és a munkáltatók kezdeményezésére — tekintettel a főváros munkaerő-helyzetére — a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény végrehajtására kiadott 17/1975. (VI. 14.) MT számú rendelet módosításáról rendelkező 66/1982. (XII. 4.) MT számú rendelet 28. §-ával hatályba lépett R. 203. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömben

**az intézkedés mellékletében meghatározottak
szerint**

a nyugdíjasok foglalkoztatási keretét az 1985. naptári évre évi 1260 órától korlátlan óraszámra felelelem, egyidejűleg a nyugdíjfolyósítás korlátozása alól a felmentést megadom.

A mentesítés engedélyszáma: 31 503/2/1985.

Az órakeret felemelése — és ezzel összefüggésben a nyugdíjfolyósítás korlátozása alóli felmentés is — csak a főváros közigazgatási határain belül foglalkoztatott nyugdíjasokra vonatkozik.

Az éves foglalkoztatási időkeret felemelése egyidejűleg nem jogosít fel a nyugdíjasok éves foglalkoztatási keresetösszegének túllépésére, — amelynek a jogszabályokban foglaltak figyelembevételével meghatározott éves felső határa 60 ezer Ft/fő, — és nem ad felmentést az arra vonatkozó külön előírások betartása alól sem.

A felmentés nem terjed ki a Magyar Néphadsereg hivatásos állományú tagjaként nyugdíjba vonult dolgozóra.

A munkaidő-korlát feloldása alapján alkalmazhatók a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjasok is, de az intézkedés nem mentesít a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjasokra érvényes külön szabályok betartása alól.

A mellékletben nem szereplő további munkakörökben való alkalmazás esetén az órakeret felemelésének elbírálása a munkáltatók szükség szerint, külön kérelmei alapján történik. A 10 fő alatti kérelmeket egyéni adatközlő lap felhasználásával kell benyújtani. Ehhez a fővárosban működő munkáltatók részére nyomtatványt rendszeresítettünk, amely személyesen igényelhető a Fővárosi Tanács Központi Ügyfélszolgálati Irodájában. (Budapest, V., Tanács krt 28. sz.) A nyomtatvány térítésmentes, alkalmazása kötelező. A kérelemhez a pontosan kitöltött adatlapot 2 példányban kell mellékelni. A 10 fő feletti létszámú — csoportos — igényt levélben kell jelezni.

Az 1986. évi egyedi kérelmek benyújtásának határideje legkésőbb 1986. március 31.

Egyidejűleg valamennyi, a mentesítés lehetőségét felhasználó munkáltató számára a következőket írom elő:

A Fővárosi Tanács VB Tervgazdasági és Munkaügyi Főosztályával — a megkötött munkaszerződések és a várható óraszám alapján — **legkésőbb 1985. december 10-ig** közölni kell a jelen intézkedés szerinti, valamint a külön kért csoportos mentesítés alapján 1985. évben alkalmazott nyugdíjasok tényleges (átszámítás nélküli) létszámát a következő bontásban:

— fizikai munkakörben alkalmazott nyugdíjas létszám összesen (fő)

ebből: szakképzett (külön kiemelve azokat a szakmákat, amelyekben nagyobb létszámban alkalmaztak nyugdíjas munkavállalókat);

szakképzetlen

havi átlagos teljesített munkaóra/fő

— szellemi munkakörben alkalmazott nyugdíjas létszám összesen (fő)

ebből: ugyancsak kiemelve a nagyobb létszámú nyugdíjasokkal betöltött munkaköröket,

havi átlagos teljesített munkaóra/fő.

A jelentés csak azon nyugdíjasokra terjedhet ki, akik foglalkoztatásához — az intézkedés nélkül — az órakeret felemelését kérelmezni kellett volna. Nem szerepelhetnek benne tehát azok a nyugdíjasok, akik a jogszabályok szerint eleve mentességre jogosultak (pl. takarító, portások stb.). Nem kell közölni az egyéni adatközlő lap felhasználásával engedélyezett létszámot sem. **A jelentés határidőre történő megküldése kötelező.** Ez a visszajelzés képezi alapját a felsőbb szervek által előírt fővárosi adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének és ez alapozza meg a következő évi hasonló intézkedéseket is.

A létszámadatokon kívül mindenkor fontos a foglalkoztatás során felmerült vállalati tapasztalatok, esetleges javaslatok megismerése is. (Pl. a felemelt óraszámú dolgozó nyugdíjas létszám összetétele — saját nyugdíjasok, öregségi vagy rokkantsági nyugdíjasok stb. — a munkáltatók véleménye a fővárosi mentesítésről stb.).

A bejelentést és a tapasztalatokat tartalmazó tájékoztatást a következő címre kérjük postázni:

Budapest Fővárosi Tanács VB

Tervgazdasági és Munkaügyi Főosztály

Budapest, 50 Pf. 1 1840

Novák Gusztáv s. k.,
főosztályvezető

M E L L É K L E T

Az intézkedés alapján 1985. évben a nyugdíjasok — az évi 60 ezer forint/fő keresetösszege eléréséig — a főváros területén időkorlátozás nélkül foglalkoztathatók a FEOR (Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere) 1985. január 1-től érvényes jelzőszámai szerint a következő tevékenységi főcsoportban, foglalkozási csoportban, foglalkozásban, illetve munkakörben:

az 1. **fizikai tevékenységi főcsoport** (teljes egészében),

a 2. **szellemi tevékenységi főcsoportból** pedig a

- 241 7 99 telefonkezelő,
- 256 2 védőnő,
- 257-258 ápoló, gondozónő és asszisztens,
- 259 egyéb egészségügyi foglalkozások,
- 280 0 könyvelő (főkönyvelő nélkül),
- 282 3 vállalati pénztáros,
- 282 9 jegypénztáros,
- 284 0 bérelszámoló,

- 284 1 társadalombiztosítási-kifizetőhelyi foglalkozások,
- 284 3 bér- és munkaügyi nyilvántartó,
- 284 6 gyors- és gépíró,
- 284 7 adminisztrátor, írnok és
- 284 8 iratkezelési foglalkozások.

Az intézkedés nem érinti azokat a nyugdíjasokat, akik — és azokat a munkaköröket, amelyekben a nyugdíjasok — egyébként is óra- és keresetkorlátozás nélkül foglalkoztathatók. [66/1982. (XII. 4.) MT számú rendelet, 5/1982. (XII. 13.) SZOT szabályzat, 1/1985. (I. 17.) ME számú rendelet. Pl. a portási, a takarítói munkakörök, az alsó és a középfokú nevelési-oktatási intézményeknél a pedagógusi stb. munkakörök stb. Ez a mentesítés mindazon egészségügyi intézmény nyugdíjas szakdolgozójára vonatkozik, amely nem tartozik a 8023/1983. (Eü. K 24.) EüM számú tájékoztatóban felsorolt, folyamatosan üzemelő egészségügyi és szociális intézmények körébe. A tájékoztatóban szereplő intézményeknél az egészségügyi szakdolgozókat nyugdíjuk korlátozása nélkül lehet alkalmazni stb.]

Nem érinti továbbá a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjasok foglalkozásával és keresetkorlátozásával kapcsolatos — a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra való jogosultsággal összefüggő — szabályokat sem. [1975. évi II. törvény 53. § (1) és 91. § (2) bekezdés.]

A Fővárosi Tanács Tervgazdasági és Munkaügyi Főosztályának 31 503/25/1985. számú külön intézkedése alapján a fegyveres erők, fegyveres testületek és rendészeti szervek a mentesítést a következő kiegészítéssel alkalmazhatják:

„289 0 fegyveres erők, fegyveres testületek, rendészeti szervek szellemi munkakörei.”

Jogesetek

428.

A segítségnyújtás elmulasztása büntettének és a cserbenhagyás vétségének elhatárolásánál irányadó szempontok [Btk. 172. § (3) bek., 190. §].

A terheltet a katonai bíróság halált okozó ittas járművezetés büntette és segítségnyújtás elmulasztásának a veszélyhelyzetet előidéző által elkövetett büntette miatt halmazati büntetésül 5 évi — börtönben végrehajtandó — szabadságvesztésre, 5 évre a járművezetéstől eltiltásra és 3 évre a közügyektől eltiltásra ítélte.

A megállapított tényállás lényege a következő.

A sorkatonai szolgálatot teljesítő terhelt eltávozáson polgári lakóhelyén tartózkodott. A nap folyamán szeszes italt fogyasztott, s emiatt az esti órákban a feleségével nézeteltérése támadt. A terhelt ezek után a tulajdonában levő személygépkocsival a községbe hajtott, majd 18 óra tájban újból a lakóhelye felé indult. Ez alkalommal a járművet alkoholtól közepes mértékben befolyásolt állapotban vezette (2,2 ezrelék véralkoholkoncentráció). A község belterületén az esti sötétségben, tompított világítással, mintegy 60 km/óra sebességgel haladt, amikor ittassága és figyelmetlensége folytán nem észlelte, hogy előtte azonos irányban halad kerékpáron a sértett, aki az 5 éves gyermekét is szállította. A kerékpár hátsó világítása nem működött.

A terhelt a sértetteknek nekihajtott, majd fékezés és megállás nélkül eltávozott a helyszínről. A sértett nagyfokú belső, heveny vérzésekkel járó, gyermeke pedig többszörös koponyasérülésben álló és agyrontsolódással társult sérüléseket szenvedett, s ezeknek hatására mindkét sértett a baleset után rövid idő alatt a helyszínen meghalt. A balesetet észlelők azonnal intézkedtek mentő hívására, de azok megérkezésekor eredményes segítségnyújtásra már nem volt lehetőség.

A terhelt javára bejelentett fellebbezések folytán az első fokú ítéletet a Legfelsőbb Bíróság a cselekmény jogi minősítésére vonatkozó részében megváltoztatta: az első fokú bíróság által a Btk. 172. §-ának (1) és (3) bekezdésébe ütköző segítségnyújtás elmulasztása büntettként értékelt cselekményt a Btk. 190. §-ában ütköző cserbenhagyás vétségeként minősítette. Álláspontja szerint: mivel a sértettek a baleset helyszínén életüket veszítették, nem volt olyan személy, aki segítségre szorult volna.

A Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság ítélete ellen a cselekmény téves minősítése miatt emelt törvényességi óvás alapos.

A Btk. 190. §-a szerint cserbenhagyás vétségét az a közlekedési balesettel érintett jármű vezetője valósítja meg, aki a helyszínen nem áll meg, illetve onnan eltávozik, mielőtt meggyőződne arról, hogy valaki megsérült-e, avagy az életét vagy testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra szorul-e.

A törvény szövegéből nyilvánvaló, hogy a törvény elsődlegesen a KRESZ 58. §-ának (1) bekezdése szerinti „megállási kötelezettség” megszegéséhez fűz büntetőjogi következményeket, vagyis az elkövetőt azért fenyegeti büntetéssel, mivel a baleset helyszínén nem állt meg és nem győződött meg arról, került-e valaki segítségnyújtást igénylő helyzetbe. Nem esik e törvényi tényállás körébe az a tevékenység, amikor az elkövető magatartásával ténylegesen előidézett olyan eredményt, amely segítségnyújtást igényel és azt elmulasztja. Ez utóbbi magatartás már túlterjed

a cserbenhagyás vétsége tényállásának körén. A cserbenhagyás tehát csak akkor állapítható meg, ha nem volt a baleset hatókörében olyan személy, aki akár sérülése, akár veszélyhelyzete folytán segítségre szorult volna. Ha sérüléssel vagy veszélyhelyzet következett be, e bűncselekmény megállapítására már nem kerülhet sor.

A Btk. 172. §-ának (1) bekezdése rendeli büntetni — a 190. §-ban írt büntetési tételnél súlyosabban — azt az elkövetőt, aki nem nyújt tőle elvárható segítséget sérült vagy olyan személynek, akinek élete, testi épsége közvetlen veszélyben van; a Btk. 172. §-ának (3) bekezdése pedig még súlyosabban fenyegeti azt az elkövetőt, aki — akár bűnös akár vétlen magatartásával — maga idézte elő a veszélyhelyzetet. A törvény tehát a veszélyhelyzetben levő vagy sérült személy segítségnyújtásban részesítése elmulasztását bünteti. Sérült személy pedig az, akinek a testi épsége, egészsége — akár látható, akár nem látható módon — károsodott, függetlenül annak fokától. A sértett segítségre szorulásának ténye nem törvényi tényállás eleme a Btk. 172. §-ában foglalt bűncselekménynek.

Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy minél súlyosabb a károsodás, annál inkább indokolt a segítségnyújtás. Súlyos károsodás esetén sokszor a segítségnyújtás gyorsaságán is múlik, hogy a sértett életét meg lehet-e menteni.

Kétségtelenül a halott személynek már nem lehet segítséget nyújtani. A halál azonban — legtöbbször — nem a sérülések keletkezésével egyidejűleg, hanem a bekövetkezett és elszorított súlyos sérülések hatására időbelileg később áll be. A sérülések keletkezése és a halál beállta között ilyen módon szükségszerűen időbeli eltérés van. A segítségnyújtási kötelezettség ezzel szemben a sérülés okozása pillanatában áll be. Így a kötelezettség keletkezésekor még a később elhalálozott személy is sérült, illetve olyan, akinek élete közvetlen veszélyben van.

Az a körülmény, hogy a sérülés olyan súlyos, hogy az a sértett gyorsan bekövetkező halálát is eredményezi, nem mentesíti az elkövetőt a segítségnyújtási kötelezettség alól.

A baleset okozásában részes elkövető tehát a segítségnyújtás elmulasztása esetén nem mentesülhet a büntetőjogi felelősség alól arra hivatkozva, hogy a sérült személyt halottnak hitte.

A bűncselekmény megállapítását nem zárja ki az sem, hogy a bekövetkezett sérülés olyan súlyos vagy olyan jellegű volt, hogy a sértett életét gyors és szakszerű beavatkozás esetén sem lehetett volna megmenteni, végül nem érinti a felelősséget az sem, hogy a sértett halála a sérülések keletkezése után röviddel — akár a helyszínen is — bekövetkezett.

A BH 1983/4—146. sz. alatt közölt eseti döntés ezzel kapcsolatban tett ellentétes megállapításai tehát tévesek és irányadónak nem tekinthetők.

A törvényességi óvással megtámadott ítélet tényállása szerint a terhelt által okozott sérülések eredményeként a sértettek a baleset után haláloztak el. A halál nem a sérülések okozásával egyidejűleg, hanem később következett be. A terhelt segítségnyújtási kötelezettsége pedig a sérülések okozásakor állt be, azt pedig elmulasztotta azért, hogy megállás nélkül elhagyta a helyszínt.

A fentiekre kifejtettek tekintettel tévedett a Legfelsőbb Bíróság, amikor a terhelt cselekményét cserbenhagyás vétségként értékelte. A magatartás megvalósítja a segítségnyújtás elmulasztásának a veszélyhelyzetet előidéző által elkövetett büntettét. Ezért az Elnökségi Tanács a törvénysértést megállapította, a Legfelsőbb Bíróság ítéletének a minősítésére vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte, és a terhelt cselekményét a már említettek szerint minősítette. (Eln. Tan. Kat. törv. 265/1984. sz.)

435.

Nem garázdaság vétségét, hanem közúti veszélyeztetés büntettét valósítja meg az, aki lovaskocsijával szándékosan a menetirány szerinti jobb oldalról az úttest másik oldalára hajt, hogy haragosát az úttestről leszorítsa [Btk. 170. § (1) bek., 186. § (1) bek.].

Az első fokú bíróság ítéletében megállapított tényállás lényege a következő.

A vádlott a községben a délutáni órákban lovaskocsijával haladt az utcán. A kocsiba két ló és egy csikó volt befogva. Amikor a vádlott a sértettet meglátta közlekedni az út menetirány sze-

rinti jobb oldalán, a lovakat úgy irányította, hogy azok áttértek az úttestnek a vádlott menetiránya szerinti bal oldalára. A balesetet a sértett csak úgy tudta elkerülni, hogy kerékpárjával az árokba hajtott. Ezt követően a vádlott az ostorral egy esetben a sértett felé csapott. Az ütés a sértett kezét találta és azon 8 napon belül gyógyuló sérülést okozott.

A megalapozott tényállás alapján az első fokú bíróság helyesen járt el, amikor a vádlott bűnöségét a Btk. 170. §-ának (1) bekezdésében meghatározott könnyű testi sértés vétségében is megállapította, tévedett azonban az első fokú bíróság, amikor a vádlott cselekményét a könnyű testi sértés vétsége mellett a Btk. 271. §-ának (1) bekezdésében meghatározott garázdaság vétségének minősítette.

Az irányadó tényállás szerint ugyanis a vádlott lovaskocsijával a közúton közlekedett, s az úttestnek a menetirány szerinti bal oldalára áttéréssel a KRESZ 26. §-ának (2) bekezdésében foglalt közlekedési szabályt szegte meg, amely rendelkezés a járműveknek az úttesten a jobb oldalon haladását teszi kötelezővé a kerülés és az előzés esetét kivéve. A vádlott a lovaskocsi szándékos áthajtásával veszélyhelyzetet idézett elő, és ezáltal a sértettet szándékosan hozta közvetlen veszélyhelyzetbe. Cselekményével a garázdaság vétségénél súlyosabb bűncselekményt, a közúti veszélyeztetés büntettét valósította meg.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a vádlott garázdaság vétségeként elbírált cselekményét a Btk. 186. §-ának (1) bekezdésében meghatározott közúti veszélyeztetés büntettének minősítette. (Heves Megyei Bíróság Bf. 111/1984. sz.)